

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 12. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: fredag den 9. december 2016

Tidspunkt: kl. 10.00

Sted: vær. 2-133

Til stede: Erik Christensen (S), formand, Kenneth Kristensen Berth (DF), næstformand, Carsten Kudsk (DF), Jan E. Jørgensen (V), Hans Andersen (V), Erling Bonnesen (V), Christina Egelund (LA), Peter Hummelgaard Thomsen (S), Søren Søndergaard (EL), Søren Egge Rasmussen (EL), Finn Sørensen (EL), Christian Juhl (EL) og Rasmus Nordqvist (ALT).

Desuden deltog: udenrigsminister Anders Samuelsen, miljø- og fødevareminister Esben Lunde Larsen og beskæftigelsesminister Troels Lund Poulsen.

På vegne af Beskæftigelsesudvalget deltog Hans Andersen (V) og Christian Juhl (EL)

L **Punkt 1. Rådsmøde nr. 3510 (udenrigsanliggender) den 12. december 2016**

EUU alm. del (16) – bilag 211 (fortroligt) (kommenteret dagsorden inkl. lukket pkt. 6)

Udenrigsministeren sagde, at han ville forelægge rådsmødet vedrørende udenrigsanliggender den 9. december. Alle punkter var til orientering. Ministeren ville forelægge de sager, der var af særlig interesse, men lagde op til, at de øvrige punkter på dagsordenen også kunne drøftes, hvis udvalget ønskede det. Punkt 6 om den nederlandske ratifikation af associerings- og frihandelsaftalen mellem EU og Ukraine ville ministeren forelægge for lukkede døre.

1. Afrika

– Politisk drøftelse

Rådsmøde 3510 – bilag 2 (samlenotat side 2)

EUU alm. del (141) – bilag 436 (udvalgsmødereferat side 858, senest behandlet i EUU 6/2-15)

Udenrigsministeren: Mandag skal Rådet have en strategisk drøftelse af EU's forhold til Afrika op til EU-Afrika-topmødet, som finder sted i Elfenbenskysten i november 2017.

Fra dansk side vil vi i forberedelsen af EU-Afrika-topmødet arbejde for, at EU fortsætter den styrkelse af samarbejdet med de afrikanske lande, som er sket i forbindelse med de forudgående fire topmøder. Tematisk fokuserer vi fra dansk side især på fred og sikkerhed – særligt på Afrikas Horn og i Sahelregionen – migration og udvikling samt vækst og beskæftigelse.

Alt dette med et stærkt fokus på Afrikas unge. De mange unge på det afrikanske kontinent udgør på den ene side et stort potentiale og på den anden side en massiv udfordring. Afrikas unge skal kunne finde beskæftigelse og føle sig inddraget i de politiske beslutningsprocesser. Hvis ikke de unge har reelle fremtidsudsigter, stiger sandsynligheden for, at de forsøger at forbedre deres levevilkår ved at migrere. Og for at de søger alternative muligheder for indflydelse gennem voldelig ekstremisme og kriminalitet. Det er helt centralt, at EU bidrager til at sikre bedre fremtidsmuligheder for Afrikas unge.

Sammen med Tyskland, Malta og Spanien har vi fra dansk side fremlagt et oplæg, som skal være med til at fokusere drøftelsen. Danmark har særlig lagt vægt på, at EU styrker fokus på unges politiske og økonomiske inddragelse.

Carsten Kudsk spurgte, om man ville få nogle af de afrikanske lande på listen over sikre lande. Han sad muligvis med en uopdateret liste, men den viste, at flere EU-lande havde forskellige afrikanske lande som sikre, hvorimod Danmark ikke betragtede et eneste land i Afrika som sikkert. Ville man se på, om det var muligt at nå dertil, hvor også Danmark sætter afrikanske lande på listen over sikre lande?

Udenrigsministeren svarede, at spørgsmålet hørte under udlændinge- og integrationsministerens ressort, som han havde forstået det. Derfor ville han overlade det til den pågældende minister at svare.

2. Den Demokratiske Republik Congo

– *Politisk drøftelse/vedtagelse*

Rådsmøde 3510 – bilag 2 (samlenotat side 4)

Udenrigsministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt, men modtog spørgsmål fra udvalget.

Kenneth Kristensen Berth kunne forstå, at EU ville udvide sanktionerne mod Den Demokratiske Republik Congo (DRC), fordi præsident Kabila ikke havde udskrevet valg. Det kunne godt forsvares. Men hvorfor valgte EU ikke at sanktionere det palæstinensiske selvstyre, for der skulle have været afholdt valg i området for mange år siden? Man fastholdt samarbejdet med selvstyret uden at kræve valg. Hvis der skulle være konsekvens i den måde, som EU agerer på, ville det give mening, at der også blev sanktioneret mod det palæstinensiske selvstyre, når der blev det mod Congo.

Udenrigsministeren svarede, at de indførte sanktioner var målrettet højtstående enkeltpersoner med ansvar for drab og menneskerettighedskrænkelser i forbindelse med urolighederne i Kinshasa i september 2016. Sanktionerne omfattede indrejseforbud og indefrysning af midler og havde til hensigt at sende et signal til dem, der fremprovokerer vold og obstruerer fredelige løsninger. Det var en anden sag med Palæstina, som han gerne ville drøfte på et tidspunkt. Han ville ikke lave en direkte sammenligning.

Rasmus Nordqvist syntes, at det var klogt af ministeren ikke at ville sammenligne DRC med Palæstina, der jo var et land under besættelse.

Kenneth Kristensen Berth var uenig. Alternativet mente nok også, at hvis man har en forfatning, der kræver valg, skal man overholde det. Men det gjaldt åbenbart ikke for det palæstinensiske selvstyre, kunne han forstå. Han ville gerne have et skriftligt svar på, hvilke sanktioner EU havde indført, da selvstyret ikke udskrev valg. Og hvordan skulle det opfattes i forhold til DRC, hvor man fra EU's side sanktionerede, som konsekvens af at der ikke var udskrevet valg?

Udenrigsministeren syntes, at det ville være en god idé at stille et skriftligt spørgsmål om Den Demokratiske Republik Congo og Palæstina.

Formanden konkluderede, at udenrigsministeren ville modtage et skriftligt spørgsmål.

3. Migration

– *Politisk drøftelse*

KOM (2016) 0586, KOM (2016) 0581, KOM (2016) 0700

Rådsmøde 3510 – bilag 2 (samlenotat side 6)

EUU alm. del (16) – bilag 98 (udvalgsmødereferat side 74, senest behandlet i EUU 7/10-16)

Udenrigsministeren: På rådsmødet ventes en drøftelse om eksterne aspekter af migration med særlig fokus på de første erfaringer fra den nye tilgang med migrationspartnerskaber. Drøftelsen vil lede frem mod Det Europæiske Råd i december, hvor det bl.a. ventes drøftet, om partnerskabstilgangen på sigt skal udvides til andre lande, og hvilke kriterier, der i givet fald kunne gælde for udvælgelsen af landene. Jeg vil komme nærmere ind på forventningerne til drøftelsen i Det Europæiske Råd, når jeg om lidt forelægger mødet i Rådet for Almindelige Anliggender den 13. december.

Som bekendt støttede Det Europæiske Råds møde i juni i år etableringen af migrationspartnerskaber med visse oprindelses- og transitlande for at styrke samarbejdet i forhold til migration, herunder også vedrørende tilbagetagelse. I første omgang koncentrerer man sig om fem afrikanske lande: Nigeria, Niger, Senegal, Mali og Etiopien.

Partnerskaberne bygger på en skræddersyet tilgang til de enkelte lande med indbyggede incitamenter, så de partnerlande, der leverer til samarbejdet om tilbagetagelse, vil blive tilgodeset, mens manglende vilje til at samarbejde kan få negative konsekvenser.

Regeringen bakker op om tilgangen og brugen af alle relevante udenrigspolitiske instrumenter – herunder også de udviklings- og handelspolitiske – som løftestænger for at sikre effektive tilbagetagelesesaftaler. Regeringen bakker også op om noget for noget-princippet.

Den intensiverede dialog har styrket samarbejdet mellem partnerne om migration. Der ses for eksempel fremskridt i forhold til indsatser mod menneskesmugling og irregulær migration og i samarbejdet om tilbagetagelse.

Regeringen støtter overvejelserne om at udvide antallet af partnerskabslande. En sådan udvidelse bør baseres på den relative eller vægtede betydning, som det enkelte land har i en migrationskontekst. Derudover bør det også indgå i vurderingen, om partnerskabstilgangen kan forventes at have den tilsigtede virkning, ikke mindst i forhold til tilbagetagelse.

Rasmus Nordqvist spurgte, hvad ministeren mente om, at der var lavet en noget for noget-aftale med Tyrkiet, som begrænser EU i sine handlemåder i forhold til landet, der har store problemer med overholdelse af menneskerettighederne. Talte man i ministeriet og i Rådet om, hvad man kunne lære af det, så den samme fejl ikke opstod igen – altså at man deponerer sin handlekraft i et andet land, fordi man vil have dem til at tage nogle mennesker tilbage? Foretog man en gennemgribende evaluering af aftalen? Udvalget havde tidligere fået at vide, at aftalen løbende blev evalueret, men ikke, hvad der var resultatet af de evalueringer.

Rasmus Nordqvist bad i øvrigt ministeren om at sige noget mere om menneskesmugling. Han henviste til sit skriftlige spørgsmål om investeringsplanen og om omprioriteringerne for 3,5 mia. euro. Det var interessant at vide, hvilke projekter der ikke kunne gennemføres, fordi pengene skulle bruges til at betale for tilbagesendelsesaftaler.

Søren Søndergaard sagde, at spørgsmålet om at skyde på flygtninge havde medført en voldsom følelsesmæssig debat i Danmark, som alle partier havde reageret på. Det var kommet frem, at Frontex allerede brugte den metode for at ramme skibe, og i den situation var det jo tilfældigt, om man slog nogen ihjel. Hvad mente ministeren om at bruge våben mod flygtninge? Hvad ville han sige, hvis det kom op på rådsmødet?

Udenrigsministeren svarede Rasmus Nordqvist, at EU-Tyrkiet-aftalen havde været god for Europa og for Danmark, og at grænsekontrollen langs Balkanruten og ikke mindst mellem Makedonien og Grækenland havde været medvirkende til de meget lave indrejsetal til de græske øer. Man havde diskuteret forholdet til Tyrkiet i Folketinget dagen før, og man skulle holde sig for øje, at der aktuelt var op mod 3 millioner flygtninge i Tyrkiet. Og ja, man lærte hele tiden noget og gjorde brug af erfaringerne.

Til Søren Søndergaard sagde ministeren, at regeringens klare holdning var, at man ikke skyder på flygtninge.

Rasmus Nordqvist var klar over, at aftalen mellem Tyrkiet og EU havde medført, at folk ikke kom til Europa, men det gjorde jo ikke noget ved handlemulighederne i forhold til Tyrkiets brud på menneskerettighederne. Da Europa-Parlamentet kom med en ytring, var præsident Erdogans respons, at han jo kunne åbne grænsen igen. Det skabte handlingslammelse i EU, hvor man ikke tog stilling til det, der foregik i Tyrkiet. Ministeren sagde, at aftalen var god, men betød det, at man efterhånden havde et evalueringsgrundlag, som man kunne dele med udvalget? Udvalget havde fået at vide, at der var en løbende evaluering, men havde ikke hørt andet, end at den var god – fra flere ministre. Kunne ministeren præsentere udvalget for en evaluering?

Kenneth Kristensen Berth kunne ikke huske, om Liberal Alliance havde stemt for mandatet om Frontex, men han havde forstået, at partiet havde accepteret alle mandater, som den tidligere regering havde søgt og fået. Så hvis ministeren var modstander af, at Frontex ved 12 lejligheder havde skudt mod både i Middelhavet, måtte det betyde, at han ville arbejde på at ændre mandatet for Frontex. Ville han det? Og ville han fordømme de 12 tilfælde i perioden 2014-15, hvor Frontex havde skudt? Der måtte jo være en rød tråd i ministerens holdning. Han var med på, at ministeren var nyudnævnt, men han var forpligtet til at sige, hvad der var regeringens politik. Ville ministeren sige på rådsmødet, at der ikke længere var dansk opbakning til, at Frontex kunne affyre skud, hvis man fandt det nødvendigt?

Søren Søndergaard mente, at udvalget i løbet af efteråret skulle have haft en status over Tyrkiet-aftalen. Han takkede ministeren for den klare udmelding om, at selvfølgelig skyder

man ikke på flygtninge – undtagen i selvforsvar – fordi de forsøger at flygte fra et land. Man kunne internere dem, behandle deres asylsager og eventuelt sende dem tilbage, hvis de ikke havde asylgrundlag, men ikke skyde på dem. Den holdning bakkede han selv op om, og synspunktet nød bred opbakning i Folketinget. Ville ministeren give udtryk for samme holdning på rådsmødet, hvis emnet kom op?

Udenrigsministeren sagde, at som han huskede det, havde Liberal Alliance stemt ja til mandatet om Frontex. Han opfordrede Søren Søndergaard til at stille et skriftligt spørgsmål. Han havde forstået, at der var bred politisk opbakning til synspunktet om ikke at skyde på flygtninge, og var glad for det. Ministeren ville sørge for, at der kom en evaluering af Tyrkiet-EU-aftalen. Han kunne sige, at faciliteten for flygtninge i Tyrkiet var fuldt oppe at køre og bidrog til at forbedre vilkårene for dem i Tyrkiet. 2,2 mia. euro var øremærket forskellige projekter, der var undertegnet kontrakter for 1,2 mia. euro og udbetalt lige under 0,7 mia. euro. Som et eksempel på et konkret projekt nævnte ministeren, at man arbejdede med at indføre et socialt sikkerhedsnet for ca. 1 million af de mest udsatte flygtninge i form af et kreditkort, der dækkede deres basale fornødenheder, en kontrakt til 348 mio. euro. Projektet faldt ind under FN's fødevareprogram. Der var kontrakter undertegnet med de tyrkiske sundheds- og undervisningsministerier for i alt 600 mio. euro, hvis målgruppe var en halv million syriske flygtningebørn og op til 2 millioner flygtninge i den primære sundhedssektor. Her gjorde aftalen en klar forskel og leverede varen i forhold til den vigtige nærområdeindsats for flygtninge i Tyrkiet. Ministeren bekræftede, at han ville følge op på aftalen.

Kenneth Kristensen Berth gentog sit spørgsmål om, hvorvidt ministeren fordømte de 12 tilfælde, hvor Frontex havde skudt mod både, der var på vej over Middelhavet. Hvis ministeren ville tænke over det, kunne han svare skriftligt. Ministerens holdning syntes klar: Man skød ikke på flygtningebåde. Det var dog en del af det mandat, som Frontex havde, så hvad ville han gøre for at ændre det mandat, så der var sammenhæng mellem ministerens tilkendegivelser i udvalget og det, han gjorde internationalt? Kenneth Kristensen Berth udbad sig et skriftligt svar, i fald ministeren ikke kunne svare på stående fod.

Rasmus Nordqvist sagde, at det i en evaluering ville være interessant at se på de politiske konsekvenser af aftalen – altså, hvad EU's handlemuligheder er i den meget alvorlige situation i Tyrkiet, hvor der sker overtrædelser af menneskerettighederne og brud på demokratiet. Han så frem til en udførlig opfølgning, hvor man beskriver, hvad der blev gjort for flygtninge, og hvad konsekvensen af aftalen var.

Udenrigsministeren havde udtalelserne fra Dansk Folkepartis partiformand dagen før in mente og var i tvivl om, hvorvidt der var nogen særlig uenighed. Regeringen tog afstand fra, at man skyder mod flygtninge. Mandatet lå inden for udlændinge- og integrationsministerens ressort, og ministeren kendte ikke til de nævnte eksempler, hvor Frontex skulle have skudt mod flygtninge. Han svarede dog gerne på skriftlige spørgsmål, f.eks. om regler for selvforsvar.

Kenneth Kristensen Berth spurgte, om han kunne tolke ministerens svar som en delvis tilkendegivelse af, at ministeren ville ændre det aktuelle mandat. Ville han søge opbakning til det – måske i samarbejde med udlændinge- og integrationsministeren?

Udenrigsministeren afviste den tolkning.

Søren Søndergaard sagde, at det var et klart behov for afklaring. Han var med på, at ministeren ikke kendte til de konkrete 12 episoder, som først lige var kommet frem. Det var klart, at hvis 72 mennesker i en overfyldt gummibåd var gået til angreb på et Frontex-fartøj, var det rimeligt, at fartøjet forsvarede sig med de midler, det havde til rådighed for at undgå at blive sænket. Man skulle altså kende de konkrete forhold. Hvis der derimod var tale om – som det kom frem i den græske retssag – at man havde skudt mod en plimsoller, der var langt væk, var det en anden sag. Det kunne godt være, at episoderne gjorde en ændring af mandatet nødvendig, og hans tolkning var, at ministeren ville overveje det.

Udenrigsministeren havde ikke mere at sige til den sag.

Jan E. Jørgensen syntes, at det var svært at blive klog på formålet med spørgsmålene fra Dansk Folkeparti. Ønskede Dansk Folkeparti, at der skulle skydes mod både med flygtninge, der forsøgte at krydse EU's ydre grænser? Eller ønskede man, at de eksisterende muligheder skulle trækkes tilbage? Det var vanskeligt for regeringen at tolke, hvad meningen var med at fortsætte diskussionen.

Kenneth Kristensen Berth påpegede, at udvalget normalt diskutererede med ministeren, men at han gerne ville svare ministerens protégé: Dansk Folkeparti bakkede op om det eksisterende mandat og om, at Frontex havde mulighed for at skyde, hvis Frontex mente, at det var nødvendigt. Også af den grund var det væsentligt at afklare, om der var bevæggrunde for at ændre mandatet: om det var blevet regeringens holdning, at det mandat, man hidtil havde bakket op om, skulle ændres. Det var ikke Dansk Folkeparti, der ønskede en ændring, men måske andre partier. F.eks. Enhedslisten ønskede klart en ændring, og det havde han respekt for.

Formanden konkluderede, at der ville blive stillet skriftlige spørgsmål til ministeren, og at der ville komme en evaluering af EU-Tyrkiet-aftalen.

4. Kapacitetsopbygning for sikkerhed og udvikling under instrumentet for stabilitet og fred (CBSD)

KOM (2016) 0447

Rådsmøde 3510 – bilag 2 (samlenotat side 10)

EUU alm. del (15) – bilag 615 (udvalgsmødereferat side 788, senest behandlet i EUU senest 12/5-16)

Udenrigsministeren: Det sidste punkt er etableringen af et instrument til kapacitetsopbygning for sikkerhed og udvikling, hvor Rådets forhandlinger med Europa-Parlamentet skal til at gå i gang.

EU's CSDP-missioner og operationer har været udfordret af, at de f.eks. i Mali og Somalia ikke har kunnet tilbyde deres sikkerhedsmæssige samarbejdspartnere – såsom lokalt politi, kystvagter eller grænsemyndigheder – støtte til basale fornødenheder som vand, mad, tæpper eller udstyr til beskyttelse mod miner og sprænglegemer. Der har været for meget kassetænkning og en unødigt skelnen mellem, hvad der er sikkerhedsstøtte, og hvad der er udviklingsstøtte. Dette har forhindret operationerne i at imødekomme helt basale behov i partnerlandene på en sammenhængende måde.

Kommissionen har derfor fremsat et forslag, hvormed instrumentet for stabilitet og fred ændres, så det fremadrettet også kan finansiere eksempelvis træning, rådgivning og udstyr til sikkerhedsaktører i EU's partnerlande, når sikkerhedssituationen gør det umuligt for ikkemilitære aktører som ngo'er at udføre deres udviklingsarbejde. Sikkerhedsindsatser i Niger er eksempelvis vigtige for at mindske antallet af interne fordrevne og de deraf afledte humanitære behov. Militærindsatser har også vist sig afgørende for genopbygningen af vandforsyningen i Haiti.

I disse tilfælde vil det være afgørende, at sikkerhedsaktører har mulighed for at tilvejebringe de grundlæggende forudsætninger for forebyggelse og håndtering af konflikter – og dermed for udvikling i landet. Det skal understreges, at der ikke vil blive mulighed for at yde støtte til dødbringende militært udstyr eller træning. Støtten skal have et klart udviklingsformål.

Fra regeringens side finder vi det positivt, at EU med dette forslag bliver i stand til at levere de omtalte basale fornødenheder til samarbejdspartnere. Regeringen finder det endvidere positivt, at EU med dette forslag i højere grad kan samtænke EU's eksterne indsatser vedrørende sikkerhed og udvikling, så de gensidigt understøtter og supplerer hinanden. Dermed kan vi bedre forbedre vores partnerlandes kapacitet til selv at forebygge konflikter og skabe udvikling. Derudover lægger vi vægt på, at forslaget er i fuld overensstemmelse med de nye OECD-DAC-retningslinjer fra tidligere i år.

5. Dansk ratifikation af EU's Status of Forces Agreement (EU-SOFA)

- *Orientering om dansk ratifikation af EU-SOFA-aftalen - Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (udenrigsanliggender) den 12. december 2016*
Rådsmøde 3510 – bilag 2 (samlenotat side 13)

Udenrigsministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

L 6. Afgørelse truffet af Det Europæiske Råd relateret til den nederlandske ratifikation af associerings- og frihandelsaftalen mellem EU og Ukraine

Rådsmøde 3510 – bilag 1 (fortroligt samlenotat)

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

7. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

8. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 2. Rådsmøde nr. 3511 (almindelige anliggender) den 13. december 2016

EUU alm. del (16) – bilag 210 (internt) (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren forelagde rådsmødet om almindelige anliggender den 13. december 2016 til orientering.

1. Midtvejsevaluering af EU's flerårige finansielle ramme

– *Status*

KOM (2016) 0603, KOM (2016) 0604, KOM (2016) 0606, KOM (2016) 0607

Rådsmøde 3511 – bilag 1 (samlenotat side 2)

EUU alm. del (16) – bilag 98 (udvalgsmødereferat side 61, behandlet i EUU 7/10-16)

Udenrigsministeren: Det første dagsordenspunkt, jeg vil forelægge, er midtvejsevalueringen af EU's flerårige finansielle ramme, MFF. Sagen blev som bekendt forelagt af finansministeren til forhandlingsoplæg den 4. november 2016, og jeg forelægger den derfor til orientering i dag. Der er siden finansministerens forelæggelse opnået principiel enighed i Rådet om et tilfredsstillende forhandlingsresultat, idet der dog har udestået et forbehold fra en enkelt medlemsstat.

Jeg skal ikke lægge skjul på, at udgangspunktet i Kommissionens forslag var stærkt bekymrende, men der er fra dansk side sammen med de øvrige budgetansvarlige lande blevet ydet en kæmpe indsats for at nå frem til et resultat, der lever op til Danmarks synspunkter.

Tallene taler næsten for sig selv:

For det første er de potentielle merudgifter relateret til de særlige fleksibilitetsinitiativer i forslaget reduceret fra 27,6 mia. euro til 0,7 mia. euro i perioden 2017-2020.

For det andet blev Kommissionens forslag om at stadfæste muligheden for at finansiere de såkaldte fleksibilitetsinstrumenter uden for de vedtagne betalingslofter afvist.

For det tredje er de konkrete merbevillinger til nye og eksisterende EU-programmer reduceret med næsten 1,3 mia. euro eller ca. 20 pct. sammenlignet med Kommissionens forslag. Det vil sige, at vi har opnået en bedre balance mellem omprioriteringer og merbevillinger. Dermed sikrer vi også et større råderum til uforudsete udgifter i de kommende år. Det synes vi er fornuftig husholdning. Det er desuden glædeligt, at det inden for de gældende udgiftslofter har været muligt at afsætte flere midler til særligt migrationsindsatsen.

Situation er nu den, at vi på rådsmødet skal bekræfte den aftale, der ligger på bordet. Herefter skal Europa-Parlamentet – i overensstemmelse med proceduren for de flerårige finansielle rammer – tilslutte sig aftalen. Det er klart, at såfremt Europa-Parlamentet skulle gå videre end bare at tage stilling til, om de kan tilslutte sig aftalen eller ej, og komme med

vidtgående og omkostningskrævende krav, vil det blive meget svært at nå frem til en aftale. Den nuværende aftale er et udtryk for en svært funden balance i Rådet, som der ikke er plads til at rykke ved.

Rasmus Nordqvist spurgte, hvad regeringen mente om evalueringen af landbrugspolitikken og om udgifterne til sikkerhed og forsvar. Der blev lagt op til, at man også skulle tale om den næste flerårige aftale – hvilke ønsker havde regeringen til den?

Udenrigsministeren sagde, at der var tale om nogle overvejelser fra Kommissionen, ikke forslag eller diskussionsoplæg. Derfor havde regeringen ikke taget konkret stilling. Når man kom nærmere forhandlingerne af den næste MFF, ville regeringen naturligvis inddrage udvalget.

Rasmus Nordqvist syntes, det var synd, at man ikke fra dansk side overvejede den fremtidige MFF og gik aktivt ind i det, mens man kunne præge udviklingen, i stedet for at vente, til det kom til decideret forhandling. Det var et generelt problem, at man gik i gang med at diskutere tingene for sent.

Udenrigsministeren syntes også, man skulle have en løbende, fri og åben debat om EU's retning. Men der forelå endnu kun nogle overvejelser fra Kommissionen. Det var i øvrigt finansministerens ressort.

2. EU's udvidelse

– *Status/ rådskonklusioner*

KOM (2016) 0715

Rådsmøde 3511 – bilag 1 (samlenotat side 13)

Udenrigsministeren: Der ventes vedtaget rådskonklusioner med udgangspunkt i Kommissionens årlige udvidelsespakke, der blev offentliggjort den 9. november i år.

Regeringens holdning til EU's udvidelsesproces er grundlæggende uændret: Udvidelsen er et instrument, der gennem EU's tiltrækningskraft aktivt bidrager til vidtrækkende politiske, sociale og økonomiske reformer i kandidatlande og potentielle kandidatlande. Det er til gavn for freden og velstanden på hele det europæiske kontinent. Så fra dansk side støttes denne proces.

Som hidtil og i overensstemmelse med Folketingets vedtagelser på området lægger regeringen vægt på en stram, forsvarlig og meritbaseret forhandlingsproces, hvor konditionalitet er styrende og landenes ejerskab er vigtig. Regeringen anser emner som fundamentale rettigheder, retsstatsprincipper og ytrings- og mediefrihed for at udgøre kernen i udvidelseslandenes tilnærmelse til EU. Regeringen støtter, at man tidligt i forhandlingerne beskæftiger sig med landenes reformer på disse områder, dvs. inden for kapitel 23 om retsvæsen og fundamentale rettigheder og kapitel 24 om retfærdighed, frihed og sikkerhed.

Derfor er det godt, at Kommissionen i sin strategi for udvidelsesprocessen klart fokuserer på de såkaldte fundamentals som afgørende i optagelsesforhandlingerne, dvs. retsstatsprincipper og grundlæggende rettigheder, økonomisk styring og reformer af den offentlige sektor.

Når vi anvender disse principper på de enkelte lande, betyder det for eksempel, at Serbien må sikre fortsat fremdrift på retsstatsområdet og bidrage mere konstruktivt til normaliseringsprocessen med Kosovo samt styrke sin tilpasning til den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Albanien må gøre fremskridt på de fem centrale hovedprioriteter, nemlig bekæmpelse af korruption og organiseret kriminalitet, reformer af retsvæsen og den offentlige administration og menneskerettigheder. Makedonien må finde vej ud af sin aktuelle politiske krise ved at gennemføre den nationale aftale mellem partierne, mens udvidelsesprocessen med Makedonien og en løsning på navnestriden med Grækenland bør holdes adskilt.

Der ventes i denne omgang ikke truffet store beslutninger om EU-udvidelsen såsom tildeling af kandidatstatus eller indledning af optagelsesforhandlinger med et enkelt land. Men vi kan forvente, at Tyrkiet vil tiltrække sig særlig opmærksomhed. Det er velkendt, at Østrig – ligesom Europa-Parlamentet og det hollandske parlament – har argumenteret for at fastfryse forhandlingerne med Tyrkiet, indtil situationen har normaliseret sig efter det fejlslagne kupforsøg.

Den seneste tids udvikling i Tyrkiet er ganske rigtigt gået i den forkerte retning: Forværringer i betingelserne for ytringsfrihed med anholdelser af journalister og lukning af regeringskritiske medier; massefyringer og anholdelser af offentligt ansatte; arrestation og retsfølgelse af folkevalgte parlamentarikere osv. Hertil kommer overvejelserne om genindførelse af dødsstraf. Det er alt sammen eksempler på en negativ udvikling, der giver grund til bekymring og skal kritiseres.

Ikke desto mindre anser regeringen udvidelsesprocessen for stadig at være den bedste ramme for at fremsætte denne kritik, fastholde Tyrkiets tætte relationer til EU, og derigennem holde Tyrkiet fast på, at landet som EU-kandidatland skal leve op til højere internationale forpligtelser og standarder, ikke mindst inden for demokrati og menneskerettigheder.

Søren Søndergaard havde bidt mærke i, at ministeren anså udvidelsesforhandlingerne for at være den bedste ramme for dialogen om alle de ting, der gik forkert i Tyrkiet. Søren Søndergaard fandt det ikke særlig hensigtsmæssigt at gøre dødsstraf til skæringspunktet. Der havde været tendens til at sige, at man ville afbryde forhandlingerne, hvis Tyrkiet indførte dødsstraf, men dødsstraf kunne antage andre former end formel indførelse. De ca. 50 borgmestre fra det prokurdiske venstreorienterede parti HDP, der var blevet afsat, var blevet erstattet af præfekter, som præsident Erdogan havde udnævnt og som det første offentliggjorde lister over kvinder, der havde anmeldt seksuelle overgreb. Det var bare en anden måde at indføre dødsstraf på. Derfor var det ikke en klog position at fortsætte udvidelsesforhandlingerne, så længe der ikke blev indført formel dødsstraf. Nogle af de parlamentarikere, der var blevet fængslet, sad også inde med gale islamister, der dagligt truede dem. Det gjaldt bl.a. en af HDP's formænd, Selahhatin Demirtas.

Søren Søndergaard spurgte, hvilken støtte til Tyrkiet der var forbundet med udvidelsesprocessen. Hvis der var tale om en dialog om forskellige kapitler, herunder menneskerettigheder, kunne han godtage ministerens synspunkt. Men hvis udvidelsesprocessen mere eller mindre automatisk førte til førtiltrædelsesbistand og særstilling over for det indre marked, var det en anden sag. Hvor mange af de særprivilegier, Tyrkiet havde, kunne man fjerne uden samtidig at stoppe udvidelsesprocessen? Det var interessant, fordi Erdogan befandt sig i en dyb økonomisk krise, og man havde set, hvad en ret begrænset russisk aktion med hensyn til eksport af landbrugsvarer og turisme betød for Erdogans holdning. Derfor var det helt absurd, hvis EU understøttede Erdogan økonomisk.

Udenrigsministeren kunne ikke se Tyrkiet som medlem af EU uden markante forandringer. Udviklingen i dag gik den forkerte vej. Han syntes det var relevant at have dødsstraf som rød linje. Man måtte holde øje med, hvad der foregik i Tyrkiet, have en kritisk dialog og presse i den rigtige retning. 52 pct. af befolkningen stemte ikke på Erdogan, og de så på EU med et håb om, at der blev lagt et pres. Det ville ikke være til gavn for dem at standse udvidelsesforhandlingerne. Resten af spørgsmålet ville han besvare skriftligt.

Carsten Kudsk nævnte, at mange danskere havde investeret i Tyrkiet. Skulle man sige til dem, at de skulle passe på, eller mente man stadig, det var en sikker investering? Var der nogle fareelementer for danske statsborgere?

Udenrigsministeren svarede, at det var op til den enkelte, der foretog investeringer i Tyrkiet, at vurdere situationen. Der var ham bekendt ikke sendt nye signaler.

3. Forberedelse af Det Europæiske Råd den 15.-16. december 2016 (udkast til konklusioner)

– *Politisk drøftelse*

KOM (2016) 0950

Rådsmøde 3511 – bilag 1 (samlenotat side 18)

Rådsmøde 3511 – bilag 2 (supplerende samlenotat)

Det Europæiske Råd 15-16/12-16 – bilag 3 (fortroligt) (udkast til konklusioner vedr. møde i Det Europæiske Råd 15/12-16)

Udenrigsministeren: På vores møde den 13. december forventer jeg, at der vil være en drøftelse af udkastet til Det Europæiske Råds konklusioner. Fokus for topmødet ventes at være på fire hovedemner.

For det første ventes der en drøftelse af migrations- og flygtningekrisen. Fokus ventes særlig at være på arbejdet med indgåelse af migrationspartnerskaber. Som jeg sagde i forelæggelsen af rådsmødet for udenrigsanliggender den 12. december, ventes stats- og regeringscheferne at gøre status for de foreløbige resultater af arbejdet og at drøfte, om partnerskabstilgangen på sigt skal udvides til flere lande, og i givet fald kriterierne herfor.

Herudover ventes stats- og regeringscheferne at drøfte reform af det fælles europæiske asylsystem. Der forventes særlig at være fokus på Kommissionens forslag om reform af Dublinsystemet. Forslaget rummer bl.a. et forslag om en permanent omfordelingsmekanisme. I lyset af retsforbeholdet arbejdes der fra regeringens side for en ordning, som fastholder Danmarks deltagelse i Dublinsamarbejdet uden at blive omfattet af en omfordelingsordning.

Endelig ventes stats- og regeringscheferne at gøre status for implementeringen af EU-Tyrkiet-aftalen.

For det andet ventes der på mødet i Det Europæiske Råd en drøftelse af intern og ekstern sikkerhed. Drøftelsen skal ses i lyset af den øgede terrortrussel og det øgede konfliktniveau i og omkring Europa.

For så vidt angår ekstern sikkerhed, ventes en bred drøftelse af den fremtidige retning for EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik. På grund af forsvarsforbeholdet deltager Danmark som bekendt ikke i dele af den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik. Fra regeringens side lægger vi vægt på, at en eventuel videreudvikling af samarbejdet også omfatter EU's civile krisestyringskapaciteter og ikke leder til en duplikering af NATO.

For så vidt angår intern sikkerhed, ventes stats- og regeringscheferne at gøre status for implementeringen af Kommissionens europæiske sikkerhedsdagsorden fra april 2015. Sikkerhedsdagsordenen indeholder forslag om en række tiltag, der skal sikre en effektiv EU-indsats mod terrorisme og grænseoverskridende kriminalitet. Der er bl.a. tale om forslag, der skal forbedre informationsudvekslingen mellem medlemslandenes myndigheder og

styrke kontrollen ved den ydre grænse. Om nødvendigt vil Det Europæiske Råd udstikke nye retningslinjer for den fremtidige indsats på området.

For det tredje ventes Det Europæiske Råd at gøre status for fremskridtene i forhold til en række initiativer inden for økonomisk- og social udvikling. På det uformelle EU-27-topmøde i Bratislava var der generel enighed om, at EU på dette område skal levere konkrete resultater for borgerne. På topmødet ventes stats- og regeringscheferne at følge op på forslaget om en udvidelse af EU's investeringsfond, videreudviklingen af det indre marked og styrkelsen af EU's initiativer målrettet unge, herunder særlig ungdomsarbejdsløshed.

For det fjerde ventes stats- og regeringscheferne at træffe afgørelse om en erklæring med henblik på at muliggøre endelig nederlandsk ratifikation af associeringsaftalen mellem EU og Ukraine.

Afhængigt af udviklingen frem mod topmødet kan der komme yderligere emner på dagsordenen.

Endelig skal det bemærkes, at der i forlængelse af mødet i Det Europæiske Råd afholdes uformelt topmøde i EU-27-kredsen. Her ventes stats- og regeringscheferne at klarlægge de videre retningslinjer for processen for de kommende udtrædelsesforhandlinger med Storbritannien.

Søren Søndergaard sagde, at det var vigtigt, at regeringen nævnte rapporten fra Den Europæiske Revisionsret om, at store dele af EU's støtte til Ukraine var gået til korruption.

4. Interinstitutionel aftale om bedre lovgivning

– *Status/vedtagelse*

KOM (2015) 0216, KOM (2016) 0615

Rådsmøde 3511 – bilag 1 (samlenotat side 21)

Der var ingen bemærkninger til dette punkt.

5. Det europæiske semester 2017

– *Præsentation*

KOM (2016) 0725

Rådsmøde 3511 – bilag 1 (samlenotat side 23)

Der var ingen bemærkninger til dette punkt.

6. Eventuelt

Der var ingen bemærkninger til dette punkt.

7. Siden sidst

Der var ingen bemærkninger til dette punkt.

FO Punkt 3. Rådsmøde nr. 3509 (landbrug og fiskeri) den 12.-13. december 2016

EUU alm. del (16) – bilag 210 (internt) (kommenteret dagsorden)

Miljø- og fødevareministeren ville gennemgå rådsmødet for landbrug og fiskeri den 12.-13. december 2016. Først ville han tage de to punkter til forhandlingsoplæg: Punkt 1 om fiskerimuligheder for 2017 og punkt 7 om gødningsforslaget. Punkt 7 var endvidere til tidlig forelæggelse.

FO 1. Forslag til rådets forordning om fastsættelse for 2017 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande gældende for EU-farvande og for EU-fiskerfartøjer i visse andre farvande

– *Politisk enighed*

KOM (2016) 0698

Rådsmøde 3509 – bilag 2 (revideret samlenotat)

EUU alm. del (15) – bilag 294 (side 344 FO, forhandlingsoplæg om fiskerimuligheder for 2016 forelagt 11/12-15)

Miljø- og fødevareministeren: Fiskerimuligheder for 2017 for Nordsøen m.v. er sat på dagsordenen med henblik på politisk enighed. Heldigvis har bestandene det generelt bedre, hvorfor en række kvoter kan sættes op.

Sent sidste fredag faldt fiskeriaftalen med Norge på plads. Det er meget vigtigt for de danske fiskere, at de kan fiske i norsk farvand fra den 1. januar. Aftalen med Norge er beskrevet i det reviderede samlenotat. De såkaldte kyststatsforhandlinger er endvidere afsluttet. Dermed udestår reelt alene forhandlinger om EU's egne bestande og fordelingen i EU.

Jeg vil fremhæve de væsentligste udestående punkter. TAC for torsk i Kattegat ønsker vi fortsat som en bifangstkvote fastsat med udgangspunkt i den biologiske rådgivning. Den bør fastsættes på et niveau, der tager hensyn til den positive udvikling for bestanden, så udsmid af torsk begrænses. For brisling er det vigtigt, at der fastsættes en passende TAC, indtil en revideret TAC kan fastsættes, når den nye rådgivning foreligger i første halvår 2017. I forhold til de kortlivede arter som tobis, brisling, sperling og lodde er det helt afgørende, at der i løbet af året sker en hurtig vedtagelse af TAC. Derfor er vi åbne over for, at Kommissionen selv får mulighed for at gøre det direkte frem for Rådet.

FO Regeringens forhandlingsoplæg går derfor ud på, at man fra dansk side tilslutter sig forslaget eller et kompromisforslag, der kan opnås enighed om, idet man vil arbejde for

- at kvoterne for 2017 som generelt princip fastsættes på grundlag af den videnskabelige rådgivning, målsætningen om maksimalt bæredygtigt udbytte samt fastsatte forvaltningsplaner og -strategier,
- at TAC tilpasses med en kvotetilskrivning svarende til udsmidet fra den del af fiskerierne, som bliver omfattet af landingsforpligtelsen i 2017, og at man i den forbindelse tager højde for forskelle i udsmidsrater mellem områderne,
- at der bliver adgang til fiskeri i norsk zone fra den 1. januar 2017,

- at TAC for torsk i Kattegat med udgangspunkt i den biologiske rådgivning fortsat fastsættes som en bifangstkvote, men på et niveau, der tager hensyn til den positive udvikling for bestanden,
- at der opnås en passende fordeling af TAC mellem Nordsøen og Skagerrak for rødspætte,
- at TAC for tobis og andre kortlivede arter kan fastsættes, hurtigt efter at den videnskabelige rådgivning foreligger, så der undgås unødigt stop i fiskeriet,
- at der fastsættes passende bifangstmuligheder for sild,
- at TAC for databegrænsede bestande baseres på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, og
- at der skabes mulighed for at lande begrænsede mængder pighaj i forbindelse med monitoringsforsøg i lighed med et igangsat forsøg i de vestlige farvande.

Forhandlingerne er som altid vanskelige, men udgangspunktet er heldigvis bedre i år med en mere positiv bestandssituation.

Søren Egge Rasmussen sagde, at Enhedslisten ikke kunne støtte regeringens forhandlingsoplæg. Regeringen siger, at den støtter, at kvoterne for 2017 fastsættes på grundlag af videnskabelig rådgivning, men kvoterne i Kommissionens forslag, som regeringen støtter, er ikke fastsat på grundlag af den videnskabelige rådgivning for torsk i Nordsøen, Skagerrak og Kattegat.

De videnskabelige anbefalinger fra ICES var tydelige. ICES giver to typer af anbefalinger: en for landing af fisk og en for den samlede tilladte fangstmængde (TAC). Sidstnævnte anbefaling er til for at muliggøre implementering af landingsforpligtelsen – det såkaldte discardforbud. Hvis ikke landingsforpligtelsen er implementeret, skal ICES' landingsrådgivning følges. For torsk i Kattegat er landingsforpligtelsen ikke implementeret, og ICES anbefaler derfor, at der kun må landes 129 ton torsk fra Kattegat. Med den nuværende udsmidsmængde i torskefiskeriet må den samlede fangst torsk ikke være mere end 643 ton. Kommissionen skriver i sit forslag, at der må landes 370 ton torsk fra Kattegat. Dermed ville den totale fangst blive højere, end ICES' videnskabelige rådgivning anbefalede ud fra den anslåede udsmidsmængde. Kommissionen følger altså ikke den videnskabelige rådgivning. Samme problem gør sig gældende for torsk i Nordsøen. I flere tilfælde følger Kommissionen ikke ICES' landingsanbefalinger for de arter, hvor landingsforpligtelsen ikke er implementeret.

Enhedslisten mener, at regeringen ved at påpege vigtigheden af at følge den videnskabelige rådgivning, mens den samtidig støtter Kommissionens forslag, der er i modstrid med den videnskabelige rådgivning, blåstempler Kommissionens forslag som værende i tråd med den videnskabelige rådgivning. Enhedslisten mener, at forslaget vil få væsentlig negativ indvirkning på bl.a. torskebestanden i Nordsøen, Skagerrak og Kattegat, og at forslaget vil modarbejde den spinkle positive udvikling med øget gydemasse for torsk i disse områder. Den øgning af gydemassen bør man værne om og ikke sætte over styr. Kvoterne bør derfor sættes med forsigtighed og følge den videnskabelige rådgivning, hvilket dette forslag ikke gjorde. Derfor var Enhedslisten imod regeringens forhandlingsoplæg.

Kunne ministeren forklare, hvorfor Kommissionens forslag ikke var i tråd med ICES' anbefalinger? Hvornår skulle landingsforpligtelsen for torsk implementeres? Hvorfor foreslog Kommissionen, at der kan landes 370 ton torsk, når ICES kun anbefaler 129 ton?

Carsten Kudsk henviste til Fiskeriproducentforeningen, som i sit høringssvar skrev, at fiskerimulighederne ikke skulle ændres fra år til år på de punkter, hvor den videnskabelige rådgivning kun anbefaler små ubetydelige justeringer på grund af den usikkerhed, der er forbundet med bestandsvurderingen. Det giver ikke mening år efter år at foretage små ubetydelige justeringer af TAC'en. Når forskellene er så små og ubetydelige, samler man så ikke bare en hulens masse data sammen, som ikke har den store betydning, år efter år?

Miljø- og fødevareministeren sagde, at Danmark og Sverige var enige om positionen på torskefangst i Kattegat. Kvoten for torsk i Kattegat var udelukkende en bifangstkvote, og den biologiske rådgivning, der lå til grund for fiskerimulighederne i 2017, lagde op til, at TAC'en uden indførsel af udsmidsforbud kunne blive på 129 ton i alt. Torsk i Kattegat ville ikke blive omfattet af landingsforpligtelsen i 2017, og man forventede, at den ville blive omfattet fra 2018. Ved sidste års forhandlinger om fiskerimulighederne for 2016 lykkedes det som nævnt at få opbakning fra Sverige og Kommissionen til en model for TAC-fastsættelsen for torsk i Kattegat, der indebar, at man kunne undgå et betydeligt udsmid af torsk over mindstemålet. Ved anvendelsen af den model blev TAC for torsk i Kattegat fastsat til 370 ton i 2016. Kommissionen havde foreslået at videreføre TAC'en for 2016 til 2017 på baggrund af den just beskrevne model.

Ifølge den biologiske rådgivning var der markant fremgang i biogydemassen for torsk i Kattegat fra ca. 2.000 ton i 2010 til omkring 8.000 ton i 2016. Den var dog endnu ikke nået målene for bestanden, men der var en betydelig fremgang. Det var vigtigt, at man fortsat udviste forsigtighed, så torsken snart kunne komme op på et niveau, der muliggjorde et bæredygtigt målrettet fiskeri af bestanden. For at undgå et stort udsmid af torsk i Kattegat mente regeringen, at man skulle anvende samme model for fastsættelsen af TAC, som blev anvendt sidste år. Da der var kommet en større andel af store torsk i Kattegat, ville anvendelsen af modellen indebære, at TAC blev fastsat til et højere niveau, end Kommissionen havde foreslået. Regeringen mente fortsat, at der ikke burde være et målrettet fiskeri efter torsk i Kattegat, da bestanden havde brug for genopbygning.

Ministeren forstod godt det ønske om stabilitet i kvotefastsættelsen, som Carsten Kudsk refererede til. Jo flere stabile undersøgelser man havde, jo bedre kunne man fastsætte kvoter over længere årrækker. Med de kortlivede arter som tobis var der den ustabilitet i modellen, man havde set igennem nogle år. Det var derfor regeringen havde været optaget af at få en bedre fastsættelse af kvoter. Det handlede både om investeringssikkerhed og om hverdagen for hele industrien.

Søren Egge Rasmussen spurgte, om ministeren vidste, hvornår landingsforpligtelsen for torsk skulle implementeres. Han ville også gerne have bekræftet, at Kommissionens anbefaling ikke var i overensstemmelse med ICES' anbefaling om, at der kun må landes 149 m ton torsk fra Kattegat.

Miljø- og fødevareministeren svarede, at de var i fuld gang med implementeringen og tilbød at oversende tidsplanen for den. Det var rigtigt, at Kommissionens forslag forholdt sig til den biologiske rådgivning, som Søren Egge Rasmussen forklarede det.

Søren Egge Rasmussen bemærkede, at det ikke holdt stik, at man ville efterleve bæredygtighedsanbefalingerne, når man ikke ville leve op til ICES' anbefalinger på torsk.

Formanden konkluderede, at der ikke var flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Enhedslisten havde ytret sig imod det.

2. Forslag til Rådets forordning om fastsættelse for 2017 af fiskerimulighederne for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande i Sortehavet

– *Politisk enighed/vedtagelse*

KOM (2016) 0781

Rådsmøde 3509 – bilag 1 (samlenotat side 18)

Miljø- og fødevareministeren: Punkt 2 er fiskerimuligheder i Sortehavet. Der vil jeg hen-vise til samlenotatet.

3. Forslag om bindende årlige reduktioner af drivhusgasemissionerne fra medlemsstaterne fra 2021 til 2030 (byrdefordelingsforslaget)

– *Udveksling af synspunkter*

KOM (2016) 0482

Rådsmøde 3509 – bilag 1 (samlenotat side 19)

KOM (2016) 0482 – bilag 3 (kopi af EFK alm. del - bilag 380: Henvendelse af 23/8-2016 fra Dansk Energi om opfordring til at styrke EU's kvotesystem)

KOM (2016) 0482 – bilag 2 (kopi af EFK alm. del - svar på spm. 277, 278, 279 og 280 om Kommissionens forslag til forordning om bindende årlige reduktioner af drivhusgasemissionerne fra medlemsstaterne fra 2021 til 2030, fra energi-, forsynings- og klimaministeren)

EUU alm. del (16) – bilag 116 (side 124, senest behandlet i EUU 14/10-16)

Miljø- og fødevareministeriet: Jeg vil tage punkterne 3 og 4 om klima og landbrug sammen. Det er punkt 3 om byrdefordelingen og punkt 4 om arealanvendelse og klima. Formandskabet lægger op til en drøftelse af håndteringen af landbrugssektoren. De egentlige forhandlinger af forslagene sker i Rådet (miljø) og varetages af energi-, forsynings- og klimaministeren.

Et centralt element i Kommissionens byrdefordelingsforslag er det danske reduktionsmål på 39 pct. for ikkekvotesektoren, herunder landbruget.

Regeringen forholder sig kritisk til, at Kommissionen foreslår et dansk mål så tæt på loftet på 40 pct. Vi mener, at der burde tages større hensyn til, at Danmark har et begrænset potentiale for omkostningseffektivt at reducere sine udledninger endnu mere. Med hensyn til landbruget specifikt var det vigtigt at holde fast i Det Europæiske Råds konklusioner fra oktober 2014. De siger, at der skal tages hensyn til det begrænsede reduktionspotentiale i landbrugssektoren.

Vi har fra dansk side arbejdet for, at EU's klimaregulering skal understøtte landbrugets muligheder og incitamenter til at bidrage til EU's reduktionsindsats – under hensyntagen til at landbruget er konkurrenceudsat. Uensartet regulering af landbruget kan medføre, at klimavenlig landbrugsproduktion i Danmark flytter til andre lande med en højere klimaudledning pr. produceret enhed. Det vil hverken være gavnligt for erhvervet herhjemme eller klimaet i al almindelighed. Regeringen har derfor argumenteret for en såkaldt 'landsøjle-model', der lægger vægt på medregning af flere klimatiltag i landbruget og en fælles europæisk tilgang.

Kommissionens forslag afspejler ikke en egentlig landsøjlemodel. Men der er elementer af landsøjle. Bl.a. er det positivt, at forslaget lægger op til en ny fleksibilitetsmekanisme, hvor klimatiltag i landbruget i et vist omfang kan regnes med i opfyldelsen af reduktionsmålet. Det er også positivt, at forslaget giver Danmark mulighed for at anvende kvoter fra de kvotebelagte sektorer (ETS) til at opfylde en del af reduktionsmålet.

Sammenfattende vil jeg sige, at forslaget må betragtes som en pakke. Regeringen forholder sig kritisk til selve målet, men positivt til mulighederne for fleksibilitet. En samlet vurdering af pakken kræver nærmere analyser. Regeringen vil i de kommende forhandlinger

fortsat lægge vægt på de danske mærkesager, herunder at der tages klart hensyn til omkostningseffektivitet og udfordringerne for landbruget.

Det forventes, at drøftelsen på rådsmødet vil fokusere på optag og udledninger fra eksisterende skov. Flere medlemslande ønsker, at deres skovforvaltning skal kunne bidrage til opfyldelse af mål for ikkekvotesektoren. Det lægger Kommissionens forslag dog ikke umiddelbart op til.

Rasmus Nordqvist henviste til 92-gruppens høringssvar, hvor de talte for et højere mål. Så vidt han forstod, var de nuværende reduktionsmål i underkanten, hvis man skulle leve op til Parisaftalen. Kunne ministeren tage de nationale briller af og se på de samlede EU-behov? De 30 pct., man var blevet pålagt at reducere med, var et totalt minimum. Det ville ikke i sig selv gøre, at man levede op til Parisaftalen. Når 92-gruppen mente, at man bør opjustere reduktionsmålene, hvordan ville ministeren så med sine europæiske briller forholde sig til det?

Miljø- og fødevareministeren havde altid undret sig over det pres, der blev lagt på dansk landbrug i den politiske debat, i betragtning af hvor klimavenlig dansk landbrugsproduktion var sammenlignet med mange andre landes. Derfor arbejdede regeringen intensivt på at få samme dygtighed i den europæiske landbrugsproduktion som i Danmark. Man var også optaget af at transformere teknologi og produktionsformer på Danmarks eksportmarkeder, fordi Danmark havde en langt større effektivitet i sin produktion end i nogle af de lande, man sammenlignede sig med. Ministeren havde landbrugsbrillerne på, og set gennem dem måtte man løse klimaproblemer ved at få mere effektive produktionsformer. Det gjaldt alt fra staldindretning, udsugning, foderoptimering og økologisk drift. Med de europæiske briller på så han utrolig gerne, at dansk produktionsteknologi blev udbredt.

Søren Egge Rasmussen sagde, at oven på mødet i Marrakesh så det ud til, at man globalt pejlede efter temperaturstigning på 3-4 pct. Det var en ulempe ved EU, at Polen kunne blokere for, at man vil rykke i højere grad. Man kunne gå ad andre spor, f.eks. søge samarbejder på nordisk plan og lave en alliance blandt de mest ambitiøse.

Søren Egge Rasmussen sagde, at der også var meget at gøre i landbruget. Globalt set bruges 75 pct. af landbrugsarealet til animalsk produktion, som energimæssigt er fuldstændig ineffektiv. Man kunne godt optimere foderet, men grundlæggende var det den store kødproduktion, der var problemet. Man kunne brødføde mange flere, hvis man nedsatte den. I Danmark var det endnu mere skævt, her var det over 80 pct. af arealet, der gik til animalsk produktion, som giver en kæmpe udledning. Man var nødt til at se på arealanvendelsen i Danmark. Man har omkring 1 mio. ha til svinefoder og 1 mio. ha. til andet foder.

Teknologirådet havde været med til at rejse en debat om, hvad man ellers kunne omdanne den ene mio. hektar til. Man kunne tage lavbundsarealer ud af driften og tage nogle højbundsarealer og gøre dem til permanent græs. Man kunne lave skovrejsning, og man kunne dyrke nogle energiafgrøder, der var med til at nedbringe CO₂-udslippet, og som måske kunne laves i en produktion, hvor man også havde husdyr. Der var også den vedvarende energi, som der også var plads til med alle de hektar, man i dag brugte til svinefoder.

Søren Egge Rasmussen opfordrede til en proces, hvor man var helt åben for at øge sine forpligtelser.

Rasmus Nordqvist sagde, at han hellere måtte gå ud med miljøministeren og købe europæiske briller, for sikre en national snak. Han talte ikke om at være for eller imod landbrug, men om at reduktionsmålet på 30 pct. ikke var nok. Ifølge høringssvaret fra 92-gruppen sagde alle anbefalinger, at det var nødvendigt med et reduktionsmål på 45 pct. Det siger alle anbefalinger er nødvendigt, hvis Europa skulle leve op til sine forpligtelser. Ministeren var glad for kvoter, men det var ikke en rigtig reduktion. Man har en opgave foran sig. Hvis man kun har de her reduktionsmål på 30 pct., ville temperaturstigningen ikke kun blive på 1,5-2 pct. Ville ministeren forholde sig til 92-gruppens anbefaling af opjusterede reduktionsmål og kritik af kvoter?

Miljø- og fødevareministeren svarede Søren Egge Rasmussen, at hans indlæg nok mere var en kommentar end et spørgsmål. For ministeren at se, var det ikke bare lidt fødevarer, dansk landbrug producerede på de 1 mio. ha. i svineproduktionen. Det var en eksportværdi på 60 mia. kr. Der produceres omkring 19 millioner slagtesvin. Det var i tusindvis af arbejdspladser. Hvad den anden arealanvendelse angik, var det grunden til, at regeringen i sit regeringsgrundlag havde skrevet, at den ønskede præcisionslandbrug. Det handlede netop om arealanvendelse og teknologidrivkraft. Hvad arealernes tilstand angik, havde regeringen netop lagt op til en målrettet regulering fra 2018, hvor man ville tage højde for forskelle på høj- og lavbundsarealer, selv om man måske ikke ville gå så langt, som Søren Egge Rasmussen gerne ville. Hvad skovrejsning angik, ville det nok glæde Søren Egge Rasmussen, at naturpakken, som regeringen vedtog tidligere i år, bidrog med 13.000 nye ha biodiversitetsskov og samlet set 25.000 ha biodiversitetsskov og urørt skov.

Ministeren svarede Rasmus Nordqvist, at hvis klimareduktionsmålene forhindrede landbrugs- og fødevareproduktion i Danmark, risikerede man, at de samme fødevarer ville blive produceret med en større udledning andre steder. Derfor var det at se med danske og med europæiske briller det samme. Regeringen var optaget af at udbrede produktionsformer, der belaster klimaet mindre. Man kunne altid diskutere, hvor høj en grad af animalsk produktion, man skulle have, men det var en anden diskussion. Sagens kerne var, om man kunne lave en mindre klimabelastende fødevareproduktion.

På spørgsmålet om, hvorvidt man kunne nå reduktionsmålene svarede ministeren, at regeringen havde anvist en vej på flere fronter, f.eks. nu, hvor man forhandlede reduktionsmål med Kommissionen, men han havde selvfølgelig en interesse i at forsvare danske arbejdspladser i fødevaresektoren.

Søren Egge Rasmussen sagde, at hvis man tog de globale briller på, var man nødt til at forholde sig til Parisaftalen og dens forpligtelser. Hvis Danmark skulle udlede hvad der svarede til sin gennemsnitlige andel af den samlede mængde CO₂, der kan udledes, hvis man skal leve op til 11/2-gradsmålet, skulle man reducere med 8 pct. om året. Hvis man skulle gå efter 2-gradersmålet, skulle Danmark reducere med 4 pct. om året.

Søren Egge Rasmussen påpegede, at Kommissionens forslag ikke hang sammen med Parisaftalens forpligtelser.

Med hensyn til den danske fødevareproduktion producerede man kun fødevarer til ca. 11 mio. mennesker. Hvis man lagde kosten om til at være 85 pct. vegetabilsk, kunne man producere til 20 mio. mennesker. Tog man skridtet fuldt ud til en totalt vegansk kost, kunne Danmark producere fødevarer til 80 mio. mennesker.

Rasmus Nordqvist sagde, at man ikke bare kunne sidde og klappe af sig selv, fordi man i Danmark har et landbrug, der er mindre belastende end andres. Der var stadig en ekstremt høj grad af animalsk produktion, som var meget belastende for klimaet. Der var lige blevet gennemført en landbrugspakke, der ville få CO₂-udslippet til at stige. Man måtte også se på de skridt, der skulle tages, og tage Parisaftalen alvorligt. Alle lande i Europa inklusive Danmark havde en udfordring, hvis man skulle gøre noget reelt ved klimakrisen.

Carsten Kudsk sagde, at Holland var en af de store aktører sammenlignet med dansk svineproduktion. Gjorde de noget anderledes med hensyn til reduktionsmål?

Erling Bonnesen sagde, debatten var utrolig at høre på. Det var som om venstrefløjen ønskede dansk landbrug tilbage til stenalderen. At det skulle bestemmes fra politisk hold, hvad der skulle ligge på folks tallerkner, var helt utroligt. Gennem mange år havde Danmark løbet foran, hvad nedbringelsen af CO₂-udslip angik. Kunne ministeren sige, hvordan det gik med det? Danmark skulle ikke begynde at køre baglæns til stenalderen, men se fremad og videreudvikle, som man havde gjort i dansk landbrug fra de første bacongrise og frem til i dag. Kunne ministeren sige, hvor meget man havde nedbragt CO₂-udledningen pr. slagtesvin på de sidste få år?

Miljø- og fødevareministeren sagde til Rasmus Nordqvist, at meningen ikke var at klappe af sig selv, men at forklare, hvordan regeringen anskuede diskussionen om klimabelastning. Det handlede om udledningen pr. produceret enhed, uanset om enheden var produceret i Danmark eller et andet EU-land. Teknologianvendelse var med til at skabe en bedre klimasituation. Regeringen tog Parisaftalen meget alvorligt og havde haft en ratificeringsproces. Den danske klimaminister var ansvarlig for den del.

Ministeren svarede Carsten Kudsk, at der var to udfordringer i den hollandske svineproduktion. Der var store fosforudledninger, som de drøftede med Kommissionen for øjeblikket. Han havde for nyligt set, hvad det ville kræve at få den animalske produktion i Holland til at leve op til fosforbelastningsmålene pr. enhed, og det var en betragtelig reduktion. Hvad angik deres klimareduktionsmål, lå det på 36 pct., hvor Danmarks lå på 39 pct. Holland var en samarbejdspartner for Danmark, ligesom Tyskland, og man udvekslede erfaringer. Holland havde gang i spændende projekter om at reducere fosforudledning og om genanvendelse af fosfor.

Ministeren svarede Erling Bonnesen, at han var enig i, at det var afgørende, at Danmark havde et landbrug, der bidrog med klimareduktionsmålene, og at man ikke skulle tilbage til

stenalderen. Om opgørelsen af klimavenligt landbrug sagde han, at ifølge klimapanelet IPCC's klimaopgørelsesstandarder lå Danmark nr 1, 2 og 7 inden for klimaeffektiv produktion af hhv. mælk, oksekød og svinekød. Mælke- og oksekødsproduktionen til sammen udgjorde mere end 70 pct. af den samlede klimagasudledning fra landbrugssektoren i Europa, og derfor var teknologien på det område afgørende.

4. Forslag om medtagelse af drivhusgassemissioner og optag fra arealanvendelse, ændringer i arealanvendelse og skovbrug i klima- og energirammen for 2030 (LULUCF)

– *Udveksling af synspunkter*

KOM (2016) 0479

Rådsmøde 3509 – bilag 1 (samlenotat side 29)

EU-note (15) – E 56 (EU-note af 12/8-16 om klima- og energimålsætninger i de ikkekvotebelagte sektorer)

EUU alm. del (16) – bilag 116 (side 125, senest behandlet i EUU 14/10-16)

Pkt. 3 og 4 blev behandlet under et. Se ovenfor.

5. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter

– *Politisk drøftelse/fremskridtsrapport*

KOM (2014) 0180

Rådsmøde 3509 – bilag 1 (samlentat side 36)

EUU alm. del (15) – bilag 842 (side 1217, senest behandlet i EUU 15/6-16)

EUU alm. del (142) – bilag 27 (udvalgsmødereferat side 882 FO,
forhandlingsoplæg forelagt 8/5-15)

Miljø- og fødevareministeren: Punkt 5 er økologiforslaget, hvor formandskabet har forsøgt at nå et kompromis med Europa-Parlamentet. Det er et forslag med mange mangler set med danske briller. Vi lægger vægt på at sikre bedre vilkår for den økologiske produktion. Der er også problemer i forhold til både kontrol og import fra tredjelande.

Et særligt punkt har været spørgsmålet om særlige grænseværdier for pesticidrester for økologiske produkter. Det synes vi er en dårlig ide, der vil svække den økologiske produktion. Kommissionen har presset hårdt på for at indføre grænseværdier. Det er et meget vigtigt punkt, hvor vi arbejder tæt sammen med Tyskland.

Vi kan ende med at stemme imod et kompromis, men det er vigtigt, at vi ikke fremtvinger et kompromis med grænseværdier.

6. Fødevareforsyningskæden – rådskonklusioner om styrkelse af landmændenes position i fødevareforsyningskæden og illoyal handelspraksis

– *Vedtagelse af rådskonklusioner*

Rådsmøde 3509 – bilag 1 (samlenotat side 55)

EUU alm. del (16) – bilag 209 (side 241, senest behandlet i EUU 11/11-16)

Miljø- og fødevareministeren: Punkt 6 vedrører fødevareforsyningskæden med fokus på landmanden i forhold til forarbejdningssektoren og detailhandlen. Taskforcen om landbrugsmarkederne fremlagde i november en rapport med en række ideer til, hvordan man kan styrke landmandens position. Det er en diskussion, som fylder meget i lande, hvor der ikke er en tradition for et samarbejde mellem landmændene. I Danmark har vi jo derimod en stærk andelsorganisering.

Formandskabet har på den baggrund fremlagt et udkast til rådskonklusioner med stort fokus på behovet for ny EU-regulering. Dette ønske deler vi ikke fra dansk side. Det helt afgørende er, at der tages hensyn til de store forskelle mellem medlemslandene, herunder at vi netop har en andelsbevægelse i Danmark.

Vi arbejder tæt sammen med Holland og Sverige for at trække rådskonklusionerne i den rigtige retning.

Peter Hummelgaard Thomsen sagde, at regeringen i samlenotatet lagde vægt på, at nye tiltag burde være frivillige og tage hensyn til de seneste års markedsorientering af den fælles landbrugspolitik. Det handlede om frygten for, at forslaget ville begrænse kontraktfriheden i landbruget. Hvorfor lagde man ikke afgørende vægt på det?

Miljø- og fødevareministeren svarede Peter Hummelgaard Thomsen, at regeringen lagde afgørende vægt på, at andelsbevægelsens organisationsform ikke forringes. Der var en helt anden organisering i dansk produktion og ejerskabskredse end i andre lande.

- FO 7. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastsættelse af regler om tilgængeliggørelse på markedet af CE-mærkede gødningsprodukter og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1069/2009 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009**
– *Tidlig forelæggelse*
KOM (2016) 0157
Rådsmøde 3509 – bilag 1 (sammenfatning side 62)

Miljø- og fødevarerministeren: Punkt 7 om gødningsforslaget er til tidlig forelæggelse. Formandskabet vil forsøge at fastlægge en holdning i Rådet inden jul. Det er dog et meget teknisk forslag, og Europa-Parlamentet fastlægger først en holdning i første halvdel af 2017.

Forslaget om CE-mærket gødning er en opdatering af den eksisterende lovgivning tilbage fra 2003. Formålet er overordnet set at fremme mere innovative former for gødning samt fremme cirkulær økonomi også på dette område.

Forslaget skal give incitament for gødningsproduktion i stor målestok i EU ud fra organiske eller sekundære råvarer fra EU. Det gælder for eksempel i forhold til fosfor, hvor der er et stort potentiale for genanvendelse. Det gælder også om at udvikle innovative produkter, der f.eks. kan øge planters modstandskraft.

Et andet hovedelement er fælles grænseværdier for tungmetaller og miljøfremmede stoffer. Det vil være en klar fordel med mere fælles grænseværdier – både af hensyn til miljøet og for at sikre mere lige rammevilkår.

For det tredje er det også helt afgørende, at det fortsat sikres, at der er stram kontrol med ammoniumnitratgødninger med et højt nitrogenindhold, da det kan misbruges til sprængstof.

Regeringens forhandlingsoplæg går derfor ud på, at man fra dansk side forholder sig positivt til forslaget, da det bidrager til realiseringen af en cirkulær økonomi i EU. Det kan øge samhandlen med innovative gødningstyper, hvilket er i overensstemmelse med Kommissionens bioøkonomistrategi. Ligeledes vil øget genanvendelse af fosfor ligge i god forlængelse af regeringens strategi for affaldshåndtering. Erhvervet skal endvidere ikke pålægges ekstra byrder, og reglerne om CE-mærkning af gødningsprodukter skal være enkle, kontrollerbare og omkostningseffektive, jf. regeringens byrdestop.

Fra dansk side lægger man endvidere afgørende vægt på,

- at det fortsat sikres, at CE-mærkede ammoniumnitratgødninger med højt nitrogenindhold, ikke frembyder nogen risiko for sikkerheden,
- at der sker en gradvis stramning af grænseværdien for cadmium i EU, subsidiært at de nuværende danske regler kan fastholdes også for CE-mærkede produkter indtil EU reglerne er strammere. Dvs. indtil kravene nedsættes til 40 mg/kg P2O5, idet man endvidere arbejder for, at der etableres fælles, ensartede grænseværdier for tungmetallindholdet og miljøfremmede stoffer på tværs

af gødningstyper i CE-mærket gødning, og at der fastsættes en frist for revision af grænseværdierne på baggrund af risikovurderinger.

Endelig arbejder man fra dansk side for,

- at det præciseres, at det er fabrikanters ansvar at sikre, at gødningsprodukter ikke udgør en risiko for sundhed og miljø, og at fabrikanter og importører af agronomiske tilsætningsstoffer og komponenter specifikt skal følge REACH forordningens krav herom,
- at grænseværdien for indhold af synlige urenheder i kompost og digestat (glas, metal og plast) bliver væsentligt lavere end foreslået,
- at alle relevante mikroorganismer, der kan anvendes i biostimulanter, indgår i reguleringen, når et solidt fagligt grundlag dokumenterer, at deres anvendelse er til gavn for en effektiv, miljø- og klimavenlig produktion, uden at der opstår uacceptable miljø- og sundhedsrisici, og at der er klar afgrænsning til tilsvarende produkter, som reguleres i pesticidforordningen,
- at spildevandsslam, industrislam og ikkekildesorteret organisk affald kan anvendes i organisk baserede gødningstyper, hvis kvaliteten opfylder krav fastsat i direktiv 86/278 og nationale krav til anvendelse til jordbrugsformål,
- at gødningsprodukter, der er fremstillet baseret på husdyrgødning ikke unødigt skal forhindres i at opnå adgang til det indre marked,
- at Kommissionen pålægges at gennemføre en samlet vurdering af klima- og miljøeffekter samt samlede erhvervs- og samfundsøkonomiske effekter ved krav om iblanding af nitrifikationshæmmere til gødning,
- at regulering af stor økonomisk eller politisk betydning fastlægges i den almindelige lovgivningsprocedure, samt at medlemsstaternes eksperter inddrages i det forberedende arbejde med gennemførelsesbestemmelser.

Det er, som I kan høre, et forslag med mange tekniske elementer. Vi vil sandsynligvis vende tilbage, når Europa-Parlamentet har fastlagt en holdning i første halvår 2017, men lige nu skal vi kunne tage stilling til en holdning i Rådet.

Rasmus Nordqvist sagde, at det var meget afgørende for Alternativet, at regeringen arbejdede for lavere grænseværdier. I det mindste skulle Danmark kunne beholde sine grænseværdier. Han bad også ministeren præcisere, på hvilket niveau han ville arbejde for, at spildevandsslam, industrislam og ikkekildesorteret organisk husholdningsaffald kunne anvendes i organisk baserede gødningstyper.

Miljø- og fødevareministeren svarede, at det var centralt for den danske regerings at beholde de danske grænseværdier. Hvad spildevandsslam, industrislam og ikkekildesorteret organisk husholdningsaffald angik, arbejdede regeringen for at inkludere det på sigt, men det skulle ikke udgøre en risiko. Ingen havde nogen interesse i at flytte problemet et andet sted hen.

Rasmus Nordqvist spurgte, om det ville sige, at regeringen lagde afgørende vægt på, at Danmark i det mindste ville kunne beholde sine høje grænseværdier.

Peter Hummelgaard Thomsen sagde, at Socialdemokratiet bakkede op om forhandlingsoplægget.

Miljø- og fødevarerministeren bekræftede, at regeringen var optaget af at kunne fastholde de danske grænseværdier. EU's grænseværdier skulle ned og møde de danske. Man var optaget af, at der evt. blev en overgangsordning, der sikrede grænseværdierne.

Rasmus Nordqvist sagde, at Alternativet i så fald støttede mandatet.

Søren Egge Rasmussen sagde, at Enhedslisten støttede regerings forhandlingsoplæg. Det var positivt, at man med etableringen af fælles grænseværdier og CE-mærkede gødningsprodukter stillede fælles krav til tungmetalindholdet i gødningen i EU. Særlig stramningen af kravet til indholdet af cadmium var positivt for miljøet.

Regeringen ville arbejde for fælles ensartede grænseværdier for CE-mærkede produkter, for tungmetaller og krav til indholdet af miljøfremmede stoffer, idet der var behov for at sikre, at koncentrationerne af tungmetaller i dyrkningsjorden ikke øges, således at indholdet af sundhedsskadelige tungmetaller i afgrøder og fødevarer ikke ville stige. Regeringen ville lægge afgørende vægt på, at der sker en gradvis stramning af grænseværdierne for cadmium i EU, subsidiært at de nuværende danske regler kunne fastholdes også for CE-mærkede produkter, indtil EU-reglerne blev strammere. Det ville sige indtil kravene nedsat til 40 mg pr. kg. Enhedslisten mente dog, at regeringen burde arbejde for en generel stramning af grænseværdierne for tungmetaller og indholdet af miljøfremmede stoffer. Regeringen burde ikke blot arbejde for, at indholdet af sundhedsskadelige stoffer i afgrøder og fødevarer ikke steg, den burde også arbejde for, at det mindskes – og ikke kun for cadmium.

Søren Egge Rasmussen delte ministeren antagelse om, at der kunne komme nogle gødningsprodukter, der kunne erstatte noget af den import, som foregik i øjeblikket. Det var positivt, hvis danske renseanlæg kunne koncentrere fosfor i så ren en form, at det kunne genanvendes i landbruget. Det var dog vigtigt at være grundig med analysen af de produkter, man sender tilbage ud på landbrugsjorden.

Formanden konkluderede, at der ikke var flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet ingen partier havde ytret sig imod det.

8. Eventuelt

Der var ingen bemærkninger under dette punkt.

9. Siden sidst

Der var ingen bemærkninger under dette punkt.

Punkt 4. Samråd med beskæftigelsesministeren om den europæiske søjle for sociale rettigheder

KOM (2016) 0127

KOM (2016) 0127 – samrådsspørgsmål A

KOM (2016) 0127 – bilag 3 (fælles nordisk erklæring om en europæisk søjle af sociale rettigheder)

KOM (2016) 0127 – bilag 1 (grund- og nærhedsnotat om offentlig høring om den europæiske søjle for sociale rettigheder)

KOM (2016) 0127 – bilag 2 (faktaark fra EU-konsulenten)

EUU alm. del (16) – bilag 98 (udvalgsmødereferat side 98, behandlet i EUU 7/10-16)

Beskæftigelsesministeren: Tak for lejligheden til at drøfte Kommissionens overvejelser om en såkaldt europæisk søjle for sociale rettigheder. Som jeg nævnte for udvalget i sidste uge, betragter jeg sagen som en vigtig politisk sag, hvor Danmark skal gøre sin indflydelse gældende tidligt. Det handler om en tidlig interessevaretagelse. Jeg var derfor også glad for, at jeg allerede på mit første rådsmøde i går havde lejlighed til at diskutere sagen med mine nye kolleger. Jeg havde også et møde med den ansvarlige kommissær, Marianne Thyssen, hvor jeg understregede den danske position.

På mine møder i Bruxelles i går gjorde jeg det helt klart, at jeg mener, at der med en søjle ikke skal lægges op til ny EU-kompetence på beskæftigelsesområdet. Der er brug for, at EU respekterer nærhedsprincippet og lader medlemsstaterne om det, der er deres opgave. Som det fremgår tydeligt af regeringsgrundlaget, skal EU ikke udvikle sig i retning af en social union.

Samme klare signal har jeg i øvrigt også netop sendt i en fælles nordisk erklæring til EU-Kommissionen. Erklæringen er oversendt til Folketinget. Her har jeg sammen med mine nordiske ministerkolleger understreget, at de nordiske regeringer ikke ønsker, at en søjle skal overføre kompetencer til EU. Og vi ønsker, at der skal være respekt for forskellige nationale arbejdsmarkeds- og socialmodeller.

Når det er sagt, vil jeg også skynde mig at nævne, at der endnu ikke foreligger et egentligt politisk initiativ fra EU-Kommissionen. Det, der foregår lige nu, er en bred høring i hele Europa om Kommissionens meddelelse. Regeringen har også iværksat en høring blandt arbejdsmarkedets parter og andre organisationer. Regeringens høring hos de danske organisationer havde frist i denne uge, og vi har endnu ikke modtaget alle høringssvar, så vi har ikke det fulde overblik på nuværende tidspunkt.

Jeg vil gerne til indledning sige lidt om Kommissionens foreløbige tanker:

Ideen om en søjle blev første gang præsenteret af kommissionsformand Juncker i hans tale til Europa-Parlamentet om Unionens tilstand sidste år. Medlemslandene er kommet igennem krisen på forskellige måder og med forskellige konsekvenser. I nogle lande er

arbejdsløsheden desværre fortsat høj og risikoen for fattigdom stor. Det er ifølge Kommissionen hensigten, at søjlen skal adressere de sociale konsekvenser af den økonomiske krise. Kommissionen har som sagt udsendt en offentlig høring, som løber året ud. Alle har i princippet mulighed for at svare på høringen – det gælder nationale myndigheder og parlamenter, f.eks. også dette udvalg, det gælder civilsamfund, eksperter og borgere.

Høringen er todelt:

Dels drejer den sig om 10 overordnede spørgsmål om fremtidige udfordringer på beskæftigelsesområdet og det sociale område, og om, hvordan disse udfordringer bedst kan imødegås.

Dels består den af en skitse med 20 principper, som Kommissionen mener skal danne grundlag for søjlen. Ifølge Kommissionen er ideen at kigge på områder, hvor EU gennem tiderne har vedtaget lovgivning eller principper, eller hvor traktaten indeholder retningslinjer og målsætninger for det europæiske samarbejde. Samlet set skal det så udgøre en ramme for, hvor der kan være behov for fremadrettet at tage initiativ til nye eller tilpassede initiativer. Principperne er meget bredt formuleret og omfatter emner som uddannelse, beskæftigelsesindsats, løn, sundhed, ligestilling og vilkår på arbejdsmarkedet.

I forberedelsen af det danske svar har en række ministerier været inddraget og bidraget på deres respektive ressort. Vi har naturligvis også hørt relevante organisationer og arbejdsmarkedets parter, der ikke blot bidrager til regeringens arbejde – arbejdsmarkedets parter afgiver også egne høringssvar direkte til EU-Kommissionen. Alle høringssvar fra de danske organisationer er som sagt endnu ikke modtaget. Men af det, vi foreløbigt har modtaget, fremgår det, at flere af organisationerne deler regeringens bekymring og linje.

For den danske regering er det helt afgørende udgangspunkt respekten for national kompetence. Med en mulig søjle hverken kan eller skal der lægges op til ny EU-kompetence, ændringer i traktaten m.v. Det synspunkt understregede jeg meget stærkt på ministerrådsmødet i Bruxelles i går. Flere af områderne, som Kommissionen trækker frem i høringen, er netop områder under national kompetence. Fra dansk side mener vi desuden klart, at søjlen grundlæggende bør udgøre en række fælles principper snarere end rettigheder. Det er således ikke muligt at tilgå dette som en one size fits all-opgave. Vores arbejdsmarkeder og socialmodeller varierer i EU, og derfor er det helt afgørende for regeringen, at arbejdsmarkeds- og socialmodeller som den danske skal kunne rummes inden for søjlen. Den danske model og parternes rolle og autonomi skal respekteres.

Søjlen må ikke skygge for, at landene skal bevare fokus på at sikre sunde offentlige finanser og fortsat gennemføre og implementere arbejdsmarkedsreformer. Derfor kan det også godt give mening at arbejde med benchmarking, så landene holdes op på handling og fremdrift og kan lære af hinanden. Det er mere brugbart end fælles og ufleksible minimumsstandards. Eftersom de politikområder, der berøres i skitsen til søjlen, har indflydelse på forhold, der ikke alene vedrører eurolandene eller den fælles valuta, mener vi – og mange af de øvrige lande – at alle medlemsstater skal kunne drøfte, hvad søjlen skal indeholde.

Lad mig gøre det helt klart igen: EU skal ikke udvikle sig i retning af en social union. Det er afgørende for regeringen, og derfor er det også skrevet ind i regeringsgrundlaget. Der skal ikke flyttes yderligere kompetencer til EU på dette område. Vi ønsker ikke mere bindende EU-regulering. Det er ikke svaret på EU's arbejdsmarkeds- og beskæftigelsesmæssige udfordringer, og det er ikke et godt tidspunkt at åbne op for diskussioner om traktatændringer.

På beskæftigelsesministrenes rådsmøde i Bruxelles i går var der som nævnt en drøftelse af den mulige søjle. Jeg tog ordet som en af de første og fremlagde den danske holdning ud fra den linje, jeg netop har præsenteret for udvalget. Flere andre lande støttede den danske linje:

En række lande støttede, at nærhedsprincippet skal respekteres. Det gjorde bl.a. Tyskland, Luxembourg, Bulgarien, Letland, Rumænien, Litauen og Polen.

Andre lande støttede, at søjlen skal drøftes af alle EU-lande. Det understregede bl.a. Sverige, Rumænien, Kroatien, Finland og Irland.

Men der var også lande, der trak i en anden retning. Der var f.eks. nogle lande, der efterspurgte en mere ambitiøs søjle og en øget indsats på beskæftigelses- og socialområdet fra EU's side. Det gjorde eksempelvis Italien, Portugal, Grækenland, Belgien, Frankrig og Spanien.

Det understreger kun, at der også i denne sag skal arbejdes hårdt for at sikre, at danske interesser kan imødekommes i det videre arbejde med søjlen. Det er jeg naturligvis helt opmærksom på.

Afslutningsvis vil jeg gerne sige, at vi forventer at kunne sende det officielle danske svar på høringen til Kommissionen medio december. Vi vil naturligvis oversende den danske regerings høringssvar til Europaudvalget. Kommissionen forventes at fremlægge et forslag til den sociale søjle i foråret 2017. Når vi kender forslagens præcise udformning, vender vi selvfølgelig tilbage til udvalget. I øjeblikket er det som sagt en høring ud fra en lang række spørgsmål, der skal inspirere Kommissionen til det videre arbejde.

Rasmus Nordqvist sagde, at ministeren mest talte om, hvad den sociale søjle ikke skulle. Men hvad kunne man bruge den til, og hvilke perspektiver så regeringen i den? Han bad ministeren uddybe, hvad han mente med at arbejde ud fra benchmarking med hensyn til rettigheder og principper. Nogle partier talte om europæiske minimumslønninger, og hvordan mente regeringen at det hang sammen med den sociale søjle?

Finn Sørensen sagde, at man også på mødet dagen før havde diskuteret udstationeringsdirektivet. Ville ministeren orientere om, hvad der var blevet drøftet på det punkt? Det lå Folketinget meget på sinde, at der ikke skete ændringer af direktivet, som greb ind i den nationale kompetence til at definere løn. I forlængelse af sit skriftlige spørgsmål 20-spørgsmål spurgte Finn Sørensen, om ministeren var opmærksom på de ændringsforslag, der

var kommet fra LO, FTF og AC i et fælles høringssvar. De tre forbund mente, at udstationeringsdirektivet skulle rettes til: Ud over de to velkendte forslag om at sikre national kompetence for løndefinition og ansættelse af vikarer var der også det rigtig gode forslag at slå helt fast, at udstationeringsdirektivet var et minimumsdirektiv. Derfor skulle landene have ret til at stille nøjagtig de samme krav om løn- og arbejdsvilkår til udstationerede virksomheder som til danske. Det havde man ikke i dag på grund af Lavaldommen.

Om den sociale søjle sagde Finn Sørensen, at hvis Kommissionen faktisk foreslog en social søjle, havde det været værd at diskutere. Når man så ud over Europa på massearbejdsløsheden og den voksende fattigdom, nedskæringer i velfærden osv., var der i høj grad brug for noget socialt. Problemet var, at det ikke var en social søjle, Kommissionen foreslog, men derimod at EU skulle have lov til at blande sig i medlemslandenes lovgivning på en række nye områder for at sikre gennemførslen af ØMU'en. Han bad ministeren bekræfte, at det var søjlens overordnede formål. Man kunne spørge grækerne, portugiserne, spanierne, irlænderne og for den sags skyld også danskerne om, hvad de mente om europapolitikken. Kunne ministeren bekræfte, at Kommissionen lagde op til ændringer af EU-lovgivningen på en række områder? Det var han i så fald enig med ministeren i at man skulle afvise. Man skulle ikke have mere EU-indblanding i lønforholdene i Danmark. Hvorfor fik Kommissionen ikke bare besked på at pakke det væk?

Formanden gjorde Finn Sørensen opmærksom på, at udstationeringsdirektivet lå lidt uden for dagsordenen. Det var op til ministeren, om han ville svare på spørgsmål om det.

Carsten Kudsk roste regeringen for at melde så tidligt ud. EU skulle blande sig udenom. Den danske model fungerede simpelt hen fantastisk, og det var nok også derfor, at mange EU-borgere stod og bankede på Danmarks dør. De kunne se, man havde en fantastisk model med børnepenge og andet. Som Finn Sørensen også havde sagt, kunne Danmark godt vise andre EU-lande, hvordan man gjorde her, men hvis EU begyndte at pille ved arbejdsmarkedets parter aftaleret, skulle der meldes klart ud, at Danmark ikke ville gå med til det.

Jan E. Jørgensen spurgte til ministerens holdning til minimumslønninger. Henrik Sass Larsen havde i Berlingske Tidende under overskriften "foreslår minimumsløn til alle" udtalt at det var "nødvendigt at sikre en minimumsløn til alle i hele Europa og mindstestandarder, så landene ikke kan udkonkurrere hinanden på dårlige arbejdsforhold og lavtløn." Hvad kunne europæisk minimumsløn betyde for Danmark?

Beskæftigelsesministeren svarede Rasmus Nordqvist, at det positive var, at man kunne lære af hinanden. Men det var vigtigt at slå fast, at EU-landene var meget forskellige på arbejdsmarkedsområdet. Den danske model, man har brugt mange år på at udvikle, og som mindede om den svenske model, gjorde, at man havde et velfærdssamfund, der var helt anderledes indrettet end det græske, portugisiske eller rumænske. Der var nogle ting, der ikke kunne sammenlignes med samtlige europæiske landes måde at gøre det på. Man havde allerede en erfaringsudveksling, som man havde vedtaget forskellige ting om. Der hvor det blev vanskeligt, var hvis man direkte eller indirekte kom til at tage initiativer, der

satte den danske model under pres. Det var han meget bekymret for. Det var de indirekte tiltag, der kunne underminere det, man kæmper for i Danmark. Ministeren havde selv oplevet, hvordan den danske beskyttelse af grundvandet var blevet truet på grund af nogle nye regler, der ikke tog højde for danske synspunkter.

Ministeren sagde, at regeringen ikke var tilhænger af minimumslønninger.

Ministeren svarede Finn Sørensen, at man godt kunne sige til Kommissionen, at den skulle stoppe, men det var ikke ham, der styrede Kommissionen, og han kunne ikke forhindre den i at tage de initiativer. Men man kunne sige til den, det var en forkert vej at gå. Det var ikke altid, Enhedslisten og regeringen var enige, men her kunne de nok være enige om at sikre den danske arbejdsmarkedsmodel.

Høringen var relativt bred og tog afsæt i en lang række ting. Der var endnu intet forslag, men man forventede, at det ville komme, for Juncker havde selv sat det i gang.

Ministeren svarede på Finn Sørensens spørgsmål om udstationeringsdirektivet, at det var et klassisk trick at lokke en ud i noget, man ikke har forberedt sig til. Han ville gerne besvare det skriftligt. Positionerne var låste, og han forventede ikke, at man ville nå frem til politisk enighed – heller ikke under det næste formandskab. Ministeren var hundrede procent indstillet på at kæmpe for, at man hverken direkte eller indirekte satte den danske model under pres. Det var man bekymret for ud fra det, der lå på bordet nu. Han havde været meget klar i sin kommunikation efter gårsdagens rådsmøde. Ministeren havde også haft lejlighed til at drøfte sagen med LO.

Ministeren takkede Dansk Folkeparti for en meget klar tilkendegivelse. Ikke mange mente, at EU skulle betyde mere på det område.

Ministeren svarede Jan E. Jørgensen, at regeringen var lodret imod minimumslønninger i EU, som ville have dramatiske konsekvenser for de danske virksomheder og det danske velfærdssamfund. Han vidste heller ikke, hvem der skulle beslutte, hvad minimumslønningen skulle være. Den idé ville regeringen aldrig komme til at støtte.

Finn Sørensen roste ministeren for at svare på spørgsmålet om udstationeringsdirektivet. Det så svært ud. Det var en sag, der optog Enhedslisten meget, og det var ikke et forsøg på at fange ministeren i noget som helst. Han så frem til det skriftlige svar på, hvad ministeren mente om LO, FTF og AC's ændringsforslag. Finn Sørensen syntes, det var et godt stykke arbejde, og han opfordrede alle udvalgsmedlemmer til at sætte sig grundigt ind i det.

Finn Sørensen mente, at ministeren ville blive nødt til at indrømme, at dette forslag ikke bare var en social søjle. Det indgik i en større sammenhæng, hvor formålet var at få en dybere gennemførelse af ØMU'en, som nogle elsker, mens andre hader den – herunder det store flertal af Sydeuropas befolkninger og andre, som var blevet ramt af den. Det var vigtigt at få frem i diskussionen, så det ikke kom til at fremstå, som om Kommissionen var

vældig social. Finn Sørensen var helt enig med ministeren i, at EU ikke skulle lovgive om mindsteløn. Det var noget, arbejdsmarkedets parter skulle aftale. Det ville være helt barokt at støtte sådan et synspunkt, samtidig med at man i forbindelse med udstationeringsdirektivet slås for at bevare den nationale kompetence til at definere løn. Derfor forstod han ikke den udmelding, der var kommet fra en ledende socialdemokrat.

Det, Kommissionen lagde op til, var meget vidtgående. De 20 principper, Kommissionen ville have indeholdt i søjlen, og som de senere i oplægget foreslår at lave EU-lovgivning om, var virkelig følsomme områder. Det var f.eks. spørgsmålet om ansættelsesvilkår og løn, minimumsindkomst, sociale ydelser og tjenester, sundhed og sygdomsydelser, pensioner, arbejdsløshedsydelser, invaliditetsydelser, langtidspleje, børnepasning, adgang til bolig og andre grundlæggende ydelser. Det var tydeligt, at Kommissionen var i gang med at forberede lovgivning, der skulle regulere disse ting. Det skulle EU ikke, det var han og udvalget enige om.

Finn Sørensen efterlyste en forklaring på, hvor vidtgående det, Kommissionen lagde op til, var. Rådet var vel en slags arbejdsgiver for Kommissionen, så hvis de protesterede, måtte Kommissionen vel rette sig efter det. At man skulle respektere den danske model, havde man også sagt i 1972, da Danmark blev meldt ind i EF. Men det havde altså ikke forhindret Domstolen i at gribe ind i konfliktretten og på forskellige områder give besked om, at de modeller man har herhjemme, ikke er tilfredsstillende, f.eks. i forbindelse med implementeringen af arbejdstidsdirektivet. Det var der adskillige eksempler på. Derfor var man nødt til at tale med store bogstaver og samle så mange lande som overhovedet muligt.

Peter Hummelgaard Thomsen kvitterede for ministerens svar om udstationeringsdirektivet. Der var en velvilje i ministerens svar, der ikke havde været til at høre hos hans forgænger. Det ville Socialdemokratiet gerne samarbejde med regeringen om, for det optog dem meget. Flere havde citeret Socialdemokratiets gruppeformand, men der var ingen der havde fremlagt et forslag om en europæisk mindsteløn. Det omtalte interview handlede om, hvad der gik galt i Europa for tiden, og Peter Hummelgaard Thomsen troede alle var enige om, at det var det nedadgående pres på lønninger og arbejdsvilkår i hele Unionen. En mulig løsning kunne være, at man i de lande, hvor man i forvejen lovgav om den slags, også havde en fælleseuropæisk lovgivning.

Det var fascinerende, at Finn Sørensen på den ene side gjorde sig til talsmænd for de arbejdsløse i Sydeuropa og på den anden side blankt afviste de initiativer, Kommissionen kom med. Der var endnu ikke taget stilling til, om der skulle være lovgivning, retningslinjer eller målsætninger. Virkeligheden var, at mange af dem, der led under den økonomiske krise og de strukturelle tendenser til at øge uligheden og det nedadgående pres på arbejdsvilkårene, ville have gavn af disse initiativer. Enhedslisten jublede også, da Storbritannien meldte sig ud af EU, selv om det formentlig fik den konsekvens, at briterne ville miste en lang række af de rettigheder, de havde nu gennem EU-lovgivningen. Det var bare ment som en bemærkning, ikke som et spørgsmål til ministeren.

Formanden opfordrede til, at man afstod fra alt for megen intern diskussion i udvalget, nu man havde inviteret ministeren i samråd.

Erling Bonnesen var glad for, at ministeren var fremme i skoene i denne sag. EU skulle ikke udvikle sig til et socialkontor. Nallerne væk, var han lige ved at sige. Fra sin tid i erhvervslivet havde han gode erfaringer med den frie forhandlingsret mellem lønmodtagerorganisationer og arbejdstagerorganisationer. Det var en del af sammenhængskraften i det danske samfund. Hvis man virkelig skulle nå til det, ville det ikke bare sætte den danske model under pres, men smadre den, for man kunne ikke bare vælge nogle dele fra og andre dele til. Erling Bonnesen var glad for, at ministeren var i kontakt med arbejdsmarkedets parter. Danmark var glad for og stolt af sin velfærd, og det her ville udhule den. Nærhedsprincippet betyder netop, at hvert land løser de ting, de er bedst til. Og i Danmark var man bedst til at lave dansk arbejdsmarkedspolitik og socialpolitik. Derfor burde man trække en klar streg i sandet.

Jan E. Jørgensen sagde til Peter Hummelgaard Thomsen, at det ikke kom som den store overraskelse, at der ikke lå et færdigt socialdemokratisk forslag – det gjorde der sjældent. Han fik ikke helt fat på, om Socialdemokratiet var enige med deres gruppeformand. Hvis man forestillede sig, at der var minimumslønninger i EU, kunne de sagtens være lavere end det overenskomstmæssigt fastsatte lønniveau i Danmark. Ville man i så fald kunne komme efter en arbejdsgiver, der aflønnede højere end EU's minimumslønninger, men lavere end overenskomsten på området?

Carsten Kudsk sagde, at den danske model havde gjort, at Danmark havde klaret sig fint igennem krisen, fordi man havde haft nogle virksomheder, der kunne sige til medarbejderne, at hvis de holdt igen med lønkravene, ville virksomheden overleve. Hvis en spansk virksomhed sagde sådan til sine medarbejdere, ville de skrig af grin. Det fantastiske ved den danske model var, at man stolede på hinanden. Han opfordrede ministeren til at tage et engelsk flag med til mødet og spørge, hvorfor englænderne blev frustrerede. Det skyldtes jo, at der kom nogle ind i deres land, som tog deres arbejde og ødelagde deres sociale rettigheder. Han syntes EU snorksov, når de troede, der skulle mere og ikke mindre EU til.

Finn Sørensen var nødt til at slå fast, at englænderne ikke mistede nogle rettigheder, som de ikke selv kunne indføre nationalt og gennem aftaler mellem arbejdsmarkedets parter i Storbritannien. EU havde ikke været den store redning for den britiske befolkning. Hvis det havde været tilfældet, havde de nok ikke stemt for Brexit.

Finn Sørensen spurgte, om ministeren kunne se nogle tegn på, at Kommissionens forslag ville være til gavn for de portugisiske og sydeuropæiske arbejdere, som Peter Hummelgaard Thomsen mente. Eller var det overordnede formål at styrke ØMU'en, som var snævert bundet op på den nedskæringspolitik, der havde ramt sydeuropæiske arbejdere?

Christian Juhl sagde, at man stod ved en skillevej. Det var befriende at høre Venstre sige "hold nallerne væk." Han var ikke så sikker på, at den danske model var så super længere. Den var godt slidt efter de sidste 20 år, hvor EU havde blandet sig. Var ministeren ikke enig

i, at en mere centralistisk union og skrappe krav på alle områder i højere grad var en trussel, end det var en fordel, og i, at mere solidariske løsninger til f.eks. Sydeuropa på det økonomiske område kunne hjælpe de arbejdsløse og de arbejdere der?

Christian Juhl henviste til den nordiske ministererklæring om den sociale søjle. Han ville gerne have uddybet følgende citat: "I udformningen af søjlen er det vigtigt at bevare fokus på holdbare offentlige finanser." Hvis det var mere stram økonomisk politik, var han ikke sikker på, de sydeuropæiske arbejdere havde gavn af det.

Hans Andersen sagde, at gruppeformanden fra Socialdemokratiet havde været ude med forskellige synspunkter. Det ene var, at den frie bevægelighed skulle begrænses. Han spurgte ministeren, hvor mange arbejdspladser i Danmark, der var afhængige af det indre marked. Ministeren kunne eventuelt svare skriftligt. I øjeblikket konkurrerede alle lande på lønniveau, sagde Peter Hummelgaard Thomsen, men var lønniveauet i EU generelt ikke steget de sidste 10-15 år? Det handlede altså ikke om, at der var en konkurrence mod bunden. Eksempelvis var der i Polen en massiv reallønsfremgang, hvad der var positivt for polakkerne og for de danskere, hvis arbejde var afhængigt af eksport til Polen.

Beskæftigelsesministeren svarede Finn Sørensen, at der i grund- og nærhedsnotatet stod tre ting: "Den europæiske søjle for sociale rettigheder skal ifølge Kommissionen 1. tjene som referenceramme til at undersøge de deltagende medlemslandes resultater på det beskæftigelsesmæssige og sociale område, 2. understøtte reformprocesser på nationalt plan og 3. fungere som rettesnor for fornyet konvergens inden for euroområdet." Man forventede, at det ville blive fremsat samtidig med eller som led i hvidbogen om styrkelse af ØMU'en med afsæt i øget konvergens i euroområdet, fordi krisen havde ramt landene meget forskelligt.

Ministerens ville ikke kommentere udvalgets interne diskussion.

Ministerens svarede på Finn Sørensens spørgsmål om, hvorfor man ikke bare sagde, man ikke gad være med, at der kunne være ting, man var meget imod, men som man ville prøve at påvirke. Det var vel også Enhedslistens grund til at være til stede nu og søge indflydelse på regeringens politik, selv om de var lodret imod den. Regeringen ville søge indflydelse, når Kommissionen kom med noget. Det ville de gå sammen med andre lande om. Det var meget vigtigt at samle ligesindede lande og opbygge alliancer. Det var han startet på dagen inden, og det ville han bruge mange kræfter på i det nye år. Der ville også være sammenfaldende interesser med hensyn til dele af udstationeringsdirektivet og Kommissionens overvejelser om velfærdsydelser.

Ministerens planlagde et møde i januar med sin tyske kollega, et med de nordiske kolleger og et besøg i Østrig, som også var et vigtigt land på nogle af disse felter. Han ville komme til at have en omfattende konsultation med en lang række lande. Ministerens håbede, Europaudvalget og kommissær Marianne Thyssen ville få lejlighed til at mødes, når hun kom til Danmark i starten af 2017. Hun ville have godt af at mødes med nogle parlamentarikere,

der kunne forklare deres synspunkter. Kommissæren var lydhør, men blev konfronteret med mange forskellige interesser på daglig basis.

Ministeren takkede Peter Hummelgaard Thomsen for hans kommentarer til udstationsringsdirektivet. Han ville ikke blande sig i fortolkningen af interviewet med Socialdemokratiets gruppeformand.

Ministeren svarede Erling Bonnesen, at EU ikke skulle udvikle sig til en social union. Der var brug for en meget klar kommunikation. Det var vigtigt at lave alliancer allerede nu, inden forslaget eventuelt blev fremsat. Høringen spændte over mange forskellige ting, og derfor vidste man heller ikke, hvor det bragte Kommissionen hen.

Ministeren var uenig med Christian Juhl i, at man var ved en skillevej. Danmark var afhængig af det indre marked, og det ville gå hårdt ud over Danmark, hvis man bare levede som en isoleret ø. Men man skulle stadig være opmærksom på, at samarbejdet ikke bare skulle køre af sted med en. Det ville være ministerens meget klare budskab, at det, der vedrørte det danske velfærdssamfund, ikke skulle kompromitteres. Der var forskellige ting på EU-området, der havde presset Danmark og det solidariske velfærdssamfund, og som kunne komme til at gøre det igen. Det var de enige om. Ministeren mente også, de var et bredt flertal, der var relativt enige om at kæmpe den kamp.

Ministeren svarede Jan E. Jørgensen, at han ville besvare hans spørgsmål skriftligt. Han ville gerne have det stillet skriftligt, hvis der skulle lægges flere parametre ind.

Ministeren gav Carsten Kudsk ret i, at man stolede på hinanden i Danmark. Det havde gjort det danske arbejdsmarked meget robust, ikke mindst under den finanskrisen, hvor der var blevet udvist stor ansvarlighed for at holde hånden under beskæftigelsen. Det skyldtes nok også den erhvervsstruktur, man havde i Danmark med mange familieejede virksomheder og private virksomheder, som ikke behøvede at trække kapital ud, men havde valgt at investere i krisetider. Der var mange årsager til, at Danmark var kommet igennem krisen på en ansvarlig måde med en ansvarlig økonomisk politik. Den havde Dansk Folkeparti også været med til at tage ansvar for.

Ministeren svarede Hans Andersen, at han var helt enig i, at den frie bevægelighed var en forudsætning for Danmarks økonomiske vækst. Der var nogle dage forinden kommet et forskningsresultat, der slog fast, at den arbejdskraftsreserve, der kom til Danmark, var med til at sikre, at job blev udført. Man kunne gøre mere for at få danskere, der står til rådighed for arbejdsmarkedet, til at tage de job.

Ministeren ville sende et skriftligt svar på spørgsmålet om udviklingen af reallønsniveauet fra 2005 til nu i alle europæiske lande.

Formanden kvitterede for tilsagnene om skriftlige svar.

12. Europaudvalgsmøde 9/12-2016

Mødet sluttede kl. 13.13.